

บทที่ 5

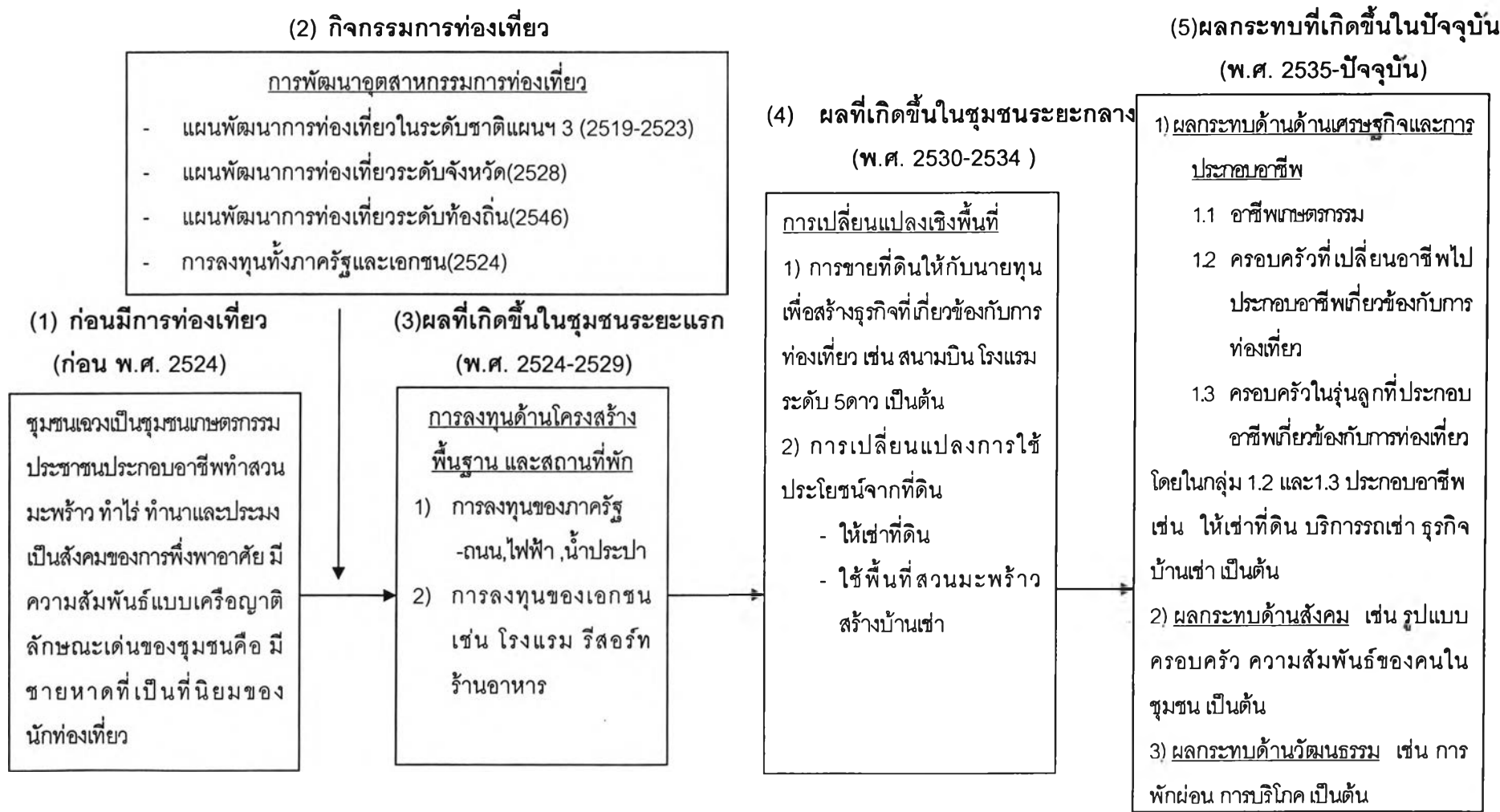
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร: ศึกษากรณีชุมชนเขวง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี" มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลกระทบต่อวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของครอบครัวเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนมะพร้าว และทำประมงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เกษตรกรที่เปลี่ยนอาชีพไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และกลุ่มครอบครัวในรุ่นลูกของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นการศึกษาที่พิจารณาทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อวิถีชีวิต จากผลการศึกษาสามารถสรุป และอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถมองเป็นภาพของกระบวนการดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่องเป็นช่วงๆ ไป โดยเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ ไปสู่การเปลี่ยนแปลงอาชีพ วิถีชีวิตในด้านการประกอบอาชีพ และสุดท้ายส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในด้านสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการตอบสนองของคนท้องถิ่นต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีทั้งในรูปแบบยอมรับ หรือไม่ปฏิเสธ ต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และปรับตัวให้เข้ากับกระแสความเจริญที่เข้ามา ดังแผนภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเขวงภายหลังจากที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามา

แผนภาพที่ 2 แสดงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเชิงกายหลังจากที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามา

จากแผนภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงของชุมชนเชิงกายหลังจากที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้ามา ดังกล่าวจะทำให้เห็นถึงพัฒนาการของกระบวนการเปลี่ยนที่เริ่มตั้งแต่ในอดีตก่อนที่จะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เกาะสมุยถือเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของประเทศไทย อีกทั้ง ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เนื่องจากเกาะสมุยขึ้นชื่อว่ามีสภาพสวยงามทางด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล มีชายหาดที่สวยงามและมีบรรยากาศที่เงียบสงบ โดยเฉพาะสวนมะพร้าวที่เรียงรายเป็นทิวแถวตามชายหาดถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่คอยดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ อีก ได้แก่ เกาะแก่งต่างๆ น้ำตก แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนา แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ความนิยมในแหล่งท่องเที่ยวของเกาะสมุยนี้เห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่เกาะสมุยที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอด

รัฐและองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของเกาะสมุย จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยขึ้นมา โดยเฉพาะมีการจัดทำแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น คือ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงกายเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับชาติด้วย ประกอบกับมีนักลงทุนจากทั้งภายในท้องถิ่นและจากต่างถิ่นให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในพื้นที่เกาะสมุยเป็นจำนวนมาก ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะสมุยมีความก้าวหน้าไปมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งจากการพัฒนาดังกล่าวนี้เอง ส่งผลให้ชุมชนเชิงกายอันเป็นที่เป้าหมายสำคัญพื้นที่หนึ่งในแผนการพัฒนาและกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดบนเกาะสมุย และทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาภายในชุมชน

จากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐ และการเข้ามาลงทุนของภาคเอกชนได้ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงกับเกาะสมุย และโดยเฉพาะชุมชนเชิงกายในหลายๆ ด้าน การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัดมากที่สุดในระยะเริ่มแรกของการพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ชุมชนเชิงกายกลายเป็นแหล่งรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการสร้างถนนและท่าเรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้ามายังชุมชน การก่อสร้างสถานที่พักจำนวนมาก การสร้างโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 4 แห่ง และห้างสรรพสินค้า

นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากเริ่มมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน นั่นคือ การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาครัฐและการเข้ามาลงทุนของภาคเอกชนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ภายในชุมชนเชิงกาย ทั้งการขายที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่เคยรกร้างว่างเปล่าบริเวณชายหาด ซึ่งเป็นส่วนมะพร้าว เปลี่ยนไปเป็นการใช้ที่ดินเพื่อให้เช่าที่ดินในการก่อสร้างโรงแรม บังกะโล และร้านอาหาร หรือเจ้าของที่ดินบางรายใช้พื้นที่สวนมะพร้าวในการก่อสร้างทำบ้านเช่า หรือประกอบ

ธุรกิจที่พิกเสียเอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่เหล่านี้เองถือเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นทั้งในด้านบวก และด้านลบในเวลาต่อมา

ชาวบ้านในชุมชนเฉวงไม่ว่าในกลุ่มอาชีพใดต่างเป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งผลกระทบที่ชาวบ้านได้รับอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็คือ การเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น โดยในงานวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งเน้นศึกษาใน 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสรุปผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นทั้ง 4 กลุ่มที่เป็นประชากรเป้าหมายคือ กลุ่มครอบครัวชาวประมงพื้นบ้าน กลุ่มครอบครัวชาวสวนมะพร้าว กลุ่มครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และครอบครัวในรุ่นลูกของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยแบ่งผลกระทบออกเป็นด้านบวกและด้านลบได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชนเวียงด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>1. รายได้ และรายจ่าย</p> <p><u>ผลกระทบด้านบวก</u></p>	<p>มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากในอดีต ซึ่งรายได้หลักยังคงมาจากการขายปลา ถึงแม้ปลามีจำนวนลดลงอันเป็นผลมาจากการสร้างที่พักบริเวณชายหาดและกิจกรรมทางน้ำของนักท่องเที่ยว แต่การที่ปลาหายากขึ้น ประกอบกับอาหารทะเลสดๆ โดยเฉพาะปลากุ้งเป็นที่ต้องการของโรงแรม บังกะโล และร้านอาหารต่างๆ จึงยังทำให้ปลามีราคาสูงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้มีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นแต่ชาวประมงก็ยังคงมีความพึงพอใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันมากกว่าในอดีต เนื่องด้วยเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการใช้เงิน จากเพื่อพอยังชีพไปเป็นเพื่อ</p>	<p>ที่ดินมีราคาสูงขึ้นทำให้ชาวสวนมะพร้าวบางส่วนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแบ่งที่ดินขายให้กับนักลงทุนจากต่างถิ่น โดยรายได้จากการขายที่ดินสวนมากจะนำไปซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกก่อนเป็นอันดับแรก เช่น รถยนต์ สร้างหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ นำเงินไปฝากไว้ในธนาคาร และแบ่งเงินให้กับลูก แต่ไม่นิยมนำเงินไปลงทุนในสวนมะพร้าวของตัวเองต่อ เนื่องจากชาวสวนมะพร้าวเห็นว่าไม่คุ้มที่จะลงทุนเพราะราคามะพร้าวตกต่ำ</p>	<p>มีรายได้เพิ่มมากขึ้นกว่าการประกอบอาชีพเดิมในอดีต ทั้งครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปเป็นเจ้าของกิจการในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น เจ้าของบังกะโล เจ้าของกิจการรถเช่า เจ้าของเรือรับ-ส่งนักท่องเที่ยวไปดำน้ำตามหมู่เกาะต่างๆ เป็นต้น และลูกจ้างในภาคธุรกิจดังกล่าว เช่น แม่บ้านในโรงแรม เป็นต้น รวมถึงครอบครัวของเกษตรกรที่มีรายได้จากขายที่ดิน หรือให้นักลงทุนเช่าที่ดินเพื่อ สร้างโรงแรม และบังกะโลที่พัก หรือบางครอบครัวที่ลงทุนทำที่พักให้กับนักท่องเที่ยว หรือทำบ้านเช่าให้กับคนต่างถิ่นที่อพยพเข้ามาทำงานในชุมชนเวียง</p>	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
	<p>ความสะดวกสบายในปัจจุบัน ทำให้ชาวประมงคิดว่าสิ่งที่ได้รับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้</p>		<p>ครอบครัวเกษตรกรที่มีรายได้จากการขายที่ดินในปัจจุบันนี้ส่วนมากสามารถอยู่เฉยๆ ได้สบายโดยไม่ต้องประกอบอาชีพและทำงานหนักเช่นในอดีตเพียงแต่รอใช้เงินดอกเบี้ยยจากธนาคาร หรือใช้เงินจากค่าเช่าที่ดินหรือค่าเช่าบ้าน</p> <p>ครอบครัวที่เข้าไปเป็นลูกจ้างในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็มักจะมีรายได้เสริมจากการให้เช่าที่ดิน หรือทำบ้านเช่า ประกอบกับค่าจ้างที่สูงกว่าการประกอบอาชีพในอดีต ทำให้พวกเขาใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายมากขึ้นเช่นกัน</p>	<p>มีรายได้มาก และมีรายได้ที่แน่นอน (โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่เป็นลูกจ้าง) เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเฉวงโดยตรง และหากไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ จะไม่มีการสร้างอาชีพที่หารายได้ให้กับพวกเขาเหมือนนี้ ทำให้คนในกลุ่มนี้ส่วนมากจึงมักให้ความสนใจในเชิงบวกต่อการท่องเที่ยวที่เข้ามา</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>ผลกระทบด้านลบ</p>	<p>-ค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการที่ชุมชนเชิงถูกพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวในเกาะสมุย ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศหลั่งไหลมาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนจึงถูกตั้งไว้สูงกว่าราคากลางที่ขายกันทั่วไปเพื่อให้ได้กำไรจากนักท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องกินต้องใช้มากขึ้น ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านรวมถึงคนอื่นๆ ในชุมชนต้องมาแบกรับภาระค่าครองชีพสูงนี้ไปด้วย</p>	<p>ชาวสวนมะพร้าวที่ยังคงมีรายได้หลักจากการขายผลผลิต หรือรับจ้างทำสวนมะพร้าวในปัจจุบันจัดเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องรายได้ที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับในกลุ่มอื่นโดยตรง เนื่องจากมะพร้าวที่เก็บเกี่ยวได้นั้นจะถูกส่งไปขายที่ตลาดรับซื้อในกรุงเทพฯ เป็นหลัก ในทางตรงกันข้ามครอบครัวชาวสวนมะพร้าวเหล่านี้กลับต้องมาร่วมแบกรับภาระค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้รายได้จากการทำสวนมะพร้าวที่นับวันราคายิ่งตกต่ำลงไปเรื่อยๆ ไม่สมดุลกับรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>ค่าครองชีพสูงขึ้น แต่ครอบครัวของคนในกลุ่มนี้สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดีกว่า เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างรายได้กับรายจ่าย ในกลุ่มนี้ถือว่ามียาได้สูงกว่ารายจ่ายอยู่มาก รวมถึงมีเงินเก็บออมมากกว่าด้วย</p>	<p>ค่าครองชีพสูง แต่สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดี เช่นเดียวกับกลุ่มที่เปลี่ยนอาชีพ</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>ผลกระทบด้านลบ</p>	<p>-ค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการที่ชุมชนเองถูกพัฒนาเป็นเมือง ศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวในเกาะสมุย ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ หลังไหลมาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนจึงถูกตั้งไว้สูงกว่าราคากลางที่ขายกันทั่วไปเพื่อให้ได้กำไรจากนักท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องกินต้องใช้มากขึ้น ทำให้ชาวประมงพื้นบ้าน รวมถึงคนอื่นๆ ในชุมชนต้องมาแบกรับภาระค่าครองชีพสูงนี้ไปด้วย</p>	<p>ชาวสวนมะพร้าวที่ยังคงมีรายได้หลักจากการขายผลผลิต หรือรับจ้างทำสวนมะพร้าวในปัจจุบันจัดเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องรายได้ที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับในกลุ่มอื่นโดยตรง เนื่องจากมะพร้าวที่เก็บเกี่ยวได้นั้นจะถูกส่งไปขายที่ตลาดรับซื้อในกรุงเทพฯ เป็นหลัก ในทางตรงกันข้ามครอบครัวชาวสวนมะพร้าวเหล่านี้กลับต้องมาร่วมแบกรับภาระค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้รายได้จากการทำสวนมะพร้าวที่นับวันราคายิ่งตกต่ำลงไปเรื่อยๆ ไม่สมดุลกับรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>ค่าครองชีพสูงขึ้น แต่ครอบครัวของคนในกลุ่มนี้สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดีกว่า เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างรายได้กับรายจ่าย ในกลุ่มนี้ถือว่ามียาได้สูงกว่ารายจ่ายอยู่มาก รวมถึงมีเงินเก็บออมมากกว่าด้วย</p>	<p>ค่าครองชีพสูง แต่สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดี เช่นเดียวกับกลุ่มที่เปลี่ยนอาชีพ</p>

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>ผลกระทบด้านลบ</p>	<p>-ค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการที่ชุมชนเชิงถูกพัฒนาเป็นเมือง ศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวในเกาะสมุย ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ หลังไหลมาเป็นจำนวนมาก ดังนั้นราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคในชุมชนจึงถูกตั้งไว้สูงกว่าราคากลางที่ขายกันทั่วไปเพื่อให้ได้กำไรจากนักท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องกินต้องใช้มากขึ้น ทำให้ชาวประมงพื้นบ้าน รวมถึงคนอื่นๆ ในชุมชนต้องมาแบกรับภาระค่าครองชีพสูงนี้ไปด้วย</p>	<p>ชาวสวนมะพร้าวที่ยังคงมีรายได้หลักจากการขายผลผลิต หรือรับจ้างทำสวนมะพร้าวในปัจจุบัน จัดเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องรายได้ที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับในกลุ่มอื่นโดยตรง เนื่องจากมะพร้าวที่เก็บเกี่ยวได้นั้นจะถูกส่งไปขายที่ตลาดรับซื้อในกรุงเทพฯ เป็นหลัก ในทางตรงกันข้ามครอบครัวชาวสวนมะพร้าวเหล่านี้กลับต้องมาร่วมแบกรับภาระค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้รายได้จากการทำสวนมะพร้าวที่นับวันราคายังตกต่ำลงไปเรื่อยๆ ไม่สมดุลกับรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>ค่าครองชีพสูงขึ้น แต่ครอบครัวของคนในกลุ่มนี้สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดีกว่า เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างรายได้กับรายจ่าย ในกลุ่มนี้ถือว่ามียาได้สูงกว่ารายจ่ายอยู่มาก รวมถึงมีเงินเก็บออมมากกว่าด้วยค่าครองชีพสูงขึ้น แต่ครอบครัวของคนในกลุ่มนี้สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดีกว่า เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างรายได้กับรายจ่าย ในกลุ่มนี้ถือว่ามียาได้สูงกว่ารายจ่ายอยู่มาก รวมถึงมีเงินเก็บออมมากกว่าด้วย มีเวลาการทำงานที่แน่นอน</p>	<p>ค่าครองชีพสูง แต่สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดี เช่นเดียวกับกลุ่มที่เปลี่ยนอาชีพ</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>ผลกระทบด้านลบ (ต่อ)</p> <p>-ปลาบริเวณชายฝั่งอันเป็นที่อยู่อาศัยในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านมีจำนวนลดลงอันเป็นผลมาจากแสงไฟจากโรงแรมหรือบังเกอร์และกิจกรรมบริเวณชายหาดของนักท่องเที่ยว ซึ่งในอนาคตหากชาวประมงไม่สามารถหาปลาบริเวณชายฝั่งได้อีกต่อไป พวกเขาจะต้องเผชิญกับต้นทุนที่สูงขึ้นจากการที่ต้องออกเรือไปให้ไกลกว่าเดิม อีกทั้งยังต้องแข่งขันกับคนขายปลา และอาหารทะเลอื่นๆ ที่นำเข้ามาจากต่างถิ่น โดยในที่สุดอาจส่งผลให้ชาวประมงพื้นบ้านในท้องถิ่นตัดสินใจเลิกประกอบอาชีพนี้ เพราะขายปลาได้ไม่คุ้มกับต้นทุน</p>	<p>ปลาบริเวณชายฝั่งอันเป็นที่อยู่อาศัยในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านมีจำนวนลดลงอันเป็นผลมาจากแสงไฟจากโรงแรมหรือบังเกอร์และกิจกรรมบริเวณชายหาดของนักท่องเที่ยว ซึ่งในอนาคตหากชาวประมงไม่สามารถหาปลาบริเวณชายฝั่งได้อีกต่อไป พวกเขาจะต้องเผชิญกับต้นทุนที่สูงขึ้นจากการที่ต้องออกเรือไปให้ไกลกว่าเดิม อีกทั้งยังต้องแข่งขันกับคนขายปลา และอาหารทะเลอื่นๆ ที่นำเข้ามาจากต่างถิ่น โดยในที่สุดอาจส่งผลให้ชาวประมงพื้นบ้านในท้องถิ่นตัดสินใจเลิกประกอบอาชีพนี้ เพราะขายปลาได้ไม่คุ้มกับต้นทุน</p>	<p>ชาวสวนมะพร้าวที่ยังคงมีรายได้หลักจากการขายผลผลิต หรือรับจ้างทำสวนมะพร้าวในปัจจุบันจัดเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องรายได้ที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับในกลุ่มอื่นโดยตรง เนื่องจากมะพร้าวที่เก็บเกี่ยวได้นั้นจะถูกส่งไปขายที่ตลาดรับซื้อในกรุงเทพฯ เป็นหลัก ในทางตรงกันข้ามครอบครัวชาวสวนมะพร้าวเหล่านี้กลับต้องมาร่วมแบกรับภาระค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากการเป็นเมืองอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้รายได้จากการทำสวนมะพร้าวที่นับวันราคายังตกต่ำลงไปเรื่อยๆ ไม่สมดุลกับรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น</p>	<p>โดยเฉพาะในกลุ่มลูกจ้างซึ่งส่วนใหญ่ทำงานเป็นกะ มีเวลาเข้า-ออกงานที่แน่นอน</p> <p>ส่วนกลุ่มที่ทำบ้านเช่า หรือให้เช่าที่ดินจะมีเวลารว่างมากกว่าในกลุ่มอาชีพอื่น ทำให้มีเวลาในการพักผ่อน และทำกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิตประจำวันมากขึ้น อีกทั้งมาต้องทำงานหนักตลอดเวลาอย่างเช่นในอดีต</p>	<p>ค่าครองชีพสูง แต่สามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมปัจจุบันได้ดี เช่นเดียวกับกลุ่มที่เปลี่ยนอาชีพ</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>2. การใช้เวลาในการทำงาน</p> <p><u>ผลกระทบด้านบวก</u></p>				<p>มีเวลาการทำงานที่แน่นอน โดยผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการจะมีเวลาเปิด-ปิดที่แน่นอน และเอื้อต่อการใช้บริการและซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว ส่วนผู้ที่ทำงานเป็นลูกจ้างในกิจการก็จะมีเวลาในการทำงานที่แน่นอนเช่นกัน ส่วนมากทำงานเป็นกะ มีเวลาเข้า-ออกงานที่แน่นอน ในกลุ่มลูกจ้างการมีเวลาในการทำงานที่แน่นอน หมายถึง การรับประกันว่าจะได้ค่าจ้างที่แน่นอนในแต่ละเดือนด้วยเช่นกัน แตกต่างจากกลุ่มเจ้าของกิจการที่ถึงแม้ว่าจะมีเวลาเปิดทำการที่แน่นอน แต่รายได้ก็ขึ้นอยู่กับจำนวนลูกค้าเป็นหลัก</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p><u>ผลกระทบด้านลบ</u></p>	<p>ใช้เวลาในการทำงานน้อยลง จากที่เคยออกเรือทุกวันในช่วงไม่มีมรสุม แต่ในปัจจุบันแม้ในช่วงไม่มีมรสุมก็ออกเรื่อน้อยลง ประมาณเดือนละ 10-15 วัน เนื่องจากปลาในบริเวณชายฝั่งที่เคยเป็นแหล่งทำมาหากิน เดิมลดลง ทำให้ต้องแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้นจากการออกไปหาปลา ในบริเวณที่ไกลออกไป ซึ่งถึงแม้ชาวประมงจะมีเวลาว่างมากขึ้น แต่ก็ เป็นเวลาว่างที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งชาวประมงมักจะชอบชมแซมอุปกรณ์ในการหาปลาอยู่บ้านเฉยๆ เนื่องจากอายุมาก ร่างกายทรุดโทรม ประกอบกับไม่มีทักษะความรู้ ไปประกอบอาชีพอื่นเพื่อหารายได้</p>	<p>ใช้เวลาในการทำงานน้อยลง ชาวสวนบางรายเลิกไปสวนมะพร้าว โดยจ้างพ่อค้าคนกลางมาทำแทน เนื่องจากราคามะพร้าวตกต่ำ และแรงงานทั้งที่เป็นลูกหลาน เพื่อนบ้าน และแรงงานรับจ้างในสวนมะพร้าว เดิมต่างหันไปประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้ชาวสวนบางคนเริ่มท้อใจ และไม่ใส่ใจต่อผลผลิตของตัวเอง หรือในอีกทางหนึ่งก็คือ เริ่มไม่เห็นความสำคัญของอาชีพเดิมของตัวเองอีกต่อไป เพราะเห็นว่าไม่สามารถเลี้ยงชีพครอบครัวของตนได้ในยุคค่าครองชีพสูงเช่นในปัจจุบัน</p>		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
ผลกระทบด้านลบ (ต่อ)	ในขณะที่ในอดีตหากเป็นช่วงมรสุมที่ไม่สามารถออกหาปลาได้นอกจากจะซ่อมแซมอุปกรณ์แล้วชาวประมงจะทำไร่ ทำนา และปลูกพืชผักสวนครัวควบคู่กันไปด้วย	ทำให้แนวโน้มในอนาคต อาชีพนี้ที่เคยเป็นอาชีพหลักของชุมชนจะค่อยๆ หายไป ส่วนเวลาว่างในปัจจุบันนี้ชาวสวนมักจะอยู่บ้านเฉยๆ เนื่องจากสวนใหญ่มีอายุมากแล้ว		
3. เทคโนโลยีในการผลิต ผลกระทบด้านบวก	นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ปรับปรุงเครื่องมือในการประกอบอาชีพเพื่อความสะดวก และรวดเร็วเป็นหลักเป็นหลัก เช่น การใช้เรือยนต์แทนเรือแจวที่อาศัยแรงลม โดยใช้เวลาเพียง 20-30 นาที จากในอดีตที่เป็นเรือแจวใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง	นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ปรับปรุงเครื่องมือในการประกอบอาชีพเพื่อความสะดวก และรวดเร็วเป็นหลัก เช่น การใช้รถตัดหญ้าแทนพร้าในการช่วยกันฉาดหญ้าของเพื่อนบ้าน การใช้รถบรรทุกมะพร้าวแทนการใช้เกวียนและควาย	นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนากิจการของตนเองโดยมุ่งเน้นการปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกภายใน โรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ภายในห้องพัก นอกจากนี้ชาวประมงชายฝั่งที่เปลี่ยนอาชีพก็มี	นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนากิจการของตนเองเพื่อปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง เช่น โรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำเอาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้ในการติดต่อกับลูกค้า และนำไปโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ในการรับจองห้องพัก และจัดระบบบัญชี

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
ผลกระทบด้านบวก (ต่อ)			การดัดแปลงเรือแจวมาเป็นเรือยนต์เพื่อความรวดเร็วในการรับ - ส่งนักท่องเที่ยวไปยังหมู่เกาะต่างๆ ส่วนปัจจุบันนี้เปลี่ยนมาเป็นเรือสปีดโบ๊ทที่มีความเร็ว และทันสมัยมากขึ้น	
ผลกระทบด้านลบ	<p>-ทำให้วิถีการผลิตแบบดั้งเดิมเริ่มสูญหายไป เช่น การถักอวนด้ายไว้ใช้เอง การใช้เรือแจวที่อาศัยแรงลมซึ่งชาวประมงมักจะต่อเรือใช้เอง</p> <p>-การช่วยเหลือ และพึ่งพาอาศัยกันในการทำงานลดน้อยลง เช่น บ้านที่ไม่มีเรือในอดีตก็จะช่วยกันออกเรือ โดยได้ปลาตอบแทน</p>	<p>-การช่วยเหลือ และพึ่งพาอาศัยกันในการทำงานลดน้อยลง เช่นการขอคือ การหมุนเวียนช่วยกันถางสวนซึ่งกันและกันระหว่างคนในหมู่บ้าน โดยจะหมุนเวียนกันทำจนกว่าจะครบของทุกคนประมาณกลุ่มละ 10 คน หรือที่ในภาคกลางเรียกว่า "ลงแขก"</p> <p>การชอกกันนั้นนอกจากจะทำให้งานทำเสร็จเร็วแล้ว ยังไม่เหนื่อยและสนุกกว่าการทำคนเดียว</p>		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>4 <u>ทักษะในการประกอบอาชีพ</u></p> <p><u>ผลกระทบด้านบวก</u></p>			<p>มีการพัฒนาทักษะ เช่น การทำอาหารนานาชาติ การพูดภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพ โดยใช้ประสบการณ์จากการทำงานบริการนักท่องเที่ยว</p>	<p>มีการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพทั้งจากประสบการณ์ในการทำงาน เช่น การขับเจ็ทสกี การซักรีดเสื้อผ้า ความรู้เรื่องเครื่องเงินเครื่องประดับ การพูดภาษาอังกฤษ รวมถึงทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมและความรู้จากการศึกษาในระบบ เช่น การทำบัญชี การใช้คอมพิวเตอร์ การพูดภาษาอังกฤษ</p>
<p><u>ผลกระทบด้านลบ</u></p>	<p>-ไม่มีการถ่ายทอดทักษะการทำงานไปสู่คนรุ่นลูก เนื่องจากลูกมีการศึกษาสูงขึ้นจึงหันไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว</p>	<p>ไม่มีการถ่ายทอดทักษะการทำงานไปสู่คนรุ่นลูก โดยจ้างพ่อค้าคนกลางมาทำหน้าที่แทน เนื่องจากพ่อแม่ไม่ให้คุณค่าในอาชีพนี้แล้ว เพราะราคามะพร้าวตกต่ำ</p>		

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ผลกระทบด้านลบ (ต่อ)	-การถ่ายทอดความรู้ ทักษะให้กับคนต่างถิ่นที่เข้ามาเป็นลูกเรือ ทำให้อาชีพประมงที่เป็นมรดกสืบทอดกันมาจากรพบุรุษถูกลดคุณค่าลงไป และกลายเป็นอาชีพของคนนอกท้องถิ่น	จึงต้องการให้ลูกประกอบอาชีพอื่นแทนการทำสวนมะพร้าวอีกทั้งคนในรุ่นลูกเองมีค่านิยมในการประกอบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเห็นว่าการงานในภาคเกษตรกรรมเป็นงานหนักและมีรายได้น้อย จึงหันไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งเป็นงานที่ใช้แรงงานน้อยกว่า แต่มีรายได้มากกว่า		
5 แรงงาน ผลกระทบด้านบวก			แรงงานมีจำนวนมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการหลังไหลเข้ามาของแรงงานต่างถิ่น ซึ่งเป็นผลดีต่อนายจ้างในการเลือกจ้างแรงงานตามความต้องการทั้งคนในท้องถิ่น แรงงานต่างถิ่น และแรงงานต่างด้าว	เหมือนในครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ครอบครัวชาวประมงชายฝั่ง	ครอบครัวชาวสวนมะพร้าว	ครอบครัวที่เปลี่ยนอาชีพไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	ครอบครัวในรุ่นลูกเกษตรกรที่ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
<p>ผลกระทบด้านลบ</p> <p>แรงงานลดลง เนื่องจากแรงงานจากคนในครอบครัวที่เคยช่วยกันทำงานมีน้อยลง ส่วนแรงงานรับจ้างในชุมชนส่วนใหญ่ก็พากันย้ายไปทำงานในภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่า ซึ่งการเป็นลูกจ้างในเรือประมงจะได้ค่าตอบแทนเป็นเงินร้อยละ 30 จากการขายปลาในแต่ละครั้ง คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 4,000 บาท ในขณะที่รายได้ของลูกจ้างในธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ลูกจ้างขับเรือรับ-ส่งนักท่องเที่ยวมีรายได้เดือนละ 9,000 บาท เป็นต้น</p>			<p>เกิดการแย่งงานกันทำระหว่างคนในท้องถิ่น กับคนจากต่างถิ่น โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวที่ค่าแรงถูกและขยัน อดทนทำงานมากกว่าคนไทย ซึ่งหากเป็นงานประเภทที่ต้องใช้แรงงานไร้ฝีมือ แรงงานต่างด้าวจะเป็นที่ต้องการของนายจ้างมากกว่า</p>	<p>การแย่งลูกค้าระหว่างกิจการที่เปิดอยู่เดิมกับรายใหม่ที่เข้ามา เช่น อาชีพขายของที่ระลึก เจ้าของกิจการรายเก่ามีต้นทุนสูงกว่าทั้งค่าเช่าที่ และค่าซื้อของเข้าร้าน ทำให้เสียเปรียบพวกแผงลอยที่เพิ่งเข้ามาใหม่ และมาขายสินค้าเลียนแบบในราคาที่ถูกกว่าเท่าตัว เนื่องจากต้นทุนต่ำ เพราะค่าเช่าที่ถูกกว่า ไม่ต้องจ้างแรงงาน และของเลียนแบบคุณภาพไม่ดีนักราคาต้นทุนจึงถูกกว่าเป็นต้น</p>

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชนเชิงวัฒนธรรม*

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิต ของเกษตรกร	ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
1. รูปแบบครอบครัว	การเป็นครอบครัวเดียวทำให้มีอิสระในการตัดสินใจ ในการดำเนินชีวิตตามแบบที่ตนต้องการโดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของญาติพี่น้องที่เคยอยู่อาศัยร่วมกันเป็นจำนวนมาก ในครอบครัวขยายแบบเดิม	การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และขนาดของครอบครัวจากครอบครัวขยายขนาดใหญ่ ไปเป็นครอบครัวเดียว หรือยังคงรูปแบบครอบครัวขยายอยู่แต่มีขนาดเล็กลง ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้เกิดครอบครัวเดียวในชุมชนมากขึ้นเนื่องจาก คนในรุ่นลูก แยกออกไปสร้างครอบครัวใหม่ หรือไปทำงาน และขนาดครอบครัวที่ลดลงเนื่องมาจากเพื่อให้สามารถเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวได้ในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวขยายแบบเดิมหายไป เช่น จากที่เคยช่วยเหลือกันทำงานภายในครอบครัว ไปเป็นต่างคนต่างแยกย้ายกันไปทำงานของตัวเอง นอกจากนี้ การแยกตัวออกไปเป็นครอบครัวเดี่ยวขนาดเล็ก ทำให้ไม่มีคนช่วยขัดเกลาสมาชิกของครอบครัว

* จากการศึกษาพบว่าประชากรเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่มได้รับผลกระทบทางด้านสังคมไม่แตกต่างกันมาก อาจจะมีรายละเอียดในบางประเด็นที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลการศึกษาของประชากรทุกกลุ่มไว้ด้วยกัน โดยแบ่งออกเป็นผลกระทบด้านบวก และด้านลบ

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร	ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
<p>2. ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว</p>	<p>การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และนำมาซึ่งเทคโนโลยีในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือที่เข้ามาเป็นตัวช่วยในการเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่อยู่ห่างไกลกัน โดยเฉพาะคนในรุ่นลูกที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้เข้าถึงและสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ทำให้พวกเขา มองว่า ถึงแม้ว่าจะระยะห่างทางกายเพิ่มมากขึ้น แต่ความผูกพันทางจิตใจยังคงเหมือนเดิม ห่างตัวแต่ไม่ห่างเหิน</p>	<p>-สืบเนื่องจากแนวโน้มในการแยกครอบครัวออกไปของคนในรุ่นลูกทำให้คนในรุ่นพ่อแม่มองว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวห่างเหินกันมากขึ้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่อย่างไรก็ตามความผูกพันทางจิตใจก็ไม่ได้ขาดหายไปเลยทีเดียว เพราะยังคงมีการแสดงความกตัญญูของรุ่นลูก</p> <p>-ปริมาณการหย่าร้างในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา และครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทของภรรยาที่มีแนวโน้มออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น เพื่อให้มีรายได้ในการเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน ประกอบกับในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความต้องการจ้างงานผู้หญิงมากขึ้น เช่น งานแม่บ้าน ส่งผลให้การทำหน้าที่ภรรยาและแม่ลดน้อยลง</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิต ของเกษตรกร	ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
3. ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	การสร้างถนนเพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนอันเป็นผลมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้การไปมาหาสู่กันระหว่างคนในชุมชนมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น	<p>- ความสัมพันธ์ระหว่างคนท้องถิ่นในชุมชนลดลง อันเกิดจากข้อจำกัดของเวลาการทำงาน นำไปสู่ความไม่มีเวลาในการปฏิสังสรรค์กับเพื่อนบ้านอย่างที่เคยเป็นในสังคมชนบทหรือสังคมในภาคเกษตรกรรม ส่วนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างระหว่างเพื่อนบ้านจะเกิดขึ้นเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็น และสนิทกันเท่านั้น</p> <p>- ความสัมพันธ์ระหว่างคนท้องถิ่นกับคนจากต่างถิ่นที่อพยพเข้ามาทำงานในชุมชน มีความสัมพันธ์แบบทางการ ติดต่อกันเฉพาะเรื่องที่จำเป็น โดยคนในท้องถิ่นบางส่วนมีทัศนคติเชิงลบต่อคนจากต่างถิ่น ซึ่งเข้ามาสร้างปัญหาในชุมชน เช่น ปัญหาอาชญากรรม ความแออัดในชุมชน เป็นต้น</p> <p>- ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมีมากขึ้นในชุมชน ทำให้เกิดการแบ่งชนชั้น และเลือกคบเฉพาะคนที่มีฐานะใกล้เคียงกัน</p>

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชนเชิงวัฒนธรรม*

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิต ของเกษตรกร	ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
1. ประเพณี	มีการเผยแพร่งานประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของคนภายนอกชุมชน เช่น ประเพณีงานชักพระ ประเพณีรับ-ส่งตาย (งานบุญเดือนสิบ)	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการช่วยเหลืองานประเพณีของคนในชุมชนเปลี่ยนไปจากการใช้แรงงาน และการนำสิ่งของและอาหารไปช่วยเหลือกัน เป็นการให้เงินทำบุญในการช่วยเหลือแทน - งานประเพณีท้องถิ่นบางงานมีคนในชุมชนเข้าร่วมน้อยลง เช่น ประเพณีลอยเคราะห์ และม้งงานประเพณีท้องถิ่นที่สูงหายไป คือ ประเพณีกินข้าวห่อ เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้ช่วยกันทำงานเหมือนในอดีต อีกทั้งนิยมไปรับประทานอาหารในร้านอาหาร หรือภัตตาคารที่เกิดขึ้นมากมายภายในชุมชน - งานประเพณีท้องถิ่นถูกดัดแปลงไปในเชิงพาณิชย์ที่มุ่งแสวงหารายได้จากนักท่องเที่ยวและคนต่างถิ่นที่มาชม รวมถึงการนำเอาวัฒนธรรมจากต่างถิ่น เช่น ลิเก วงดนตรีลูกทุ่งเข้ามาแสดงแทนวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมเพื่อตอบสนองผู้ชมที่มีความหลากหลายมากขึ้น

* จากการศึกษาพบว่าประชากรเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่มได้รับผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมไม่แตกต่างกันมาก อาจจะมีรายละเอียดในบางประเด็นที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลการศึกษาของประชากรทุกกลุ่มไว้ด้วยกัน โดยแบ่งออกเป็นผลกระทบด้านบวก และด้านลบ

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิต ของเกษตรกร	ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
<p>2. การบริโภค</p>	<p>-เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในการรับประทานอาหารระหว่างคนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยวและคนจากต่างถิ่น เช่น คนรุ่นลูกในท้องถิ่นหันไปนิยมรับประทานอาหารต่างชาติและอาหารอีสานมากขึ้น</p> <p>-มีความสะดวกในการหาซื้ออาหารมารับประทานทั้งอาหารสำเร็จรูปและอาหารพื้นเมือง เนื่องจากมีร้านอาหารและตลาดเพิ่มมากขึ้น</p>	<p>-อาหารในท้องถิ่นมีราคาสูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนในการประกอบอาหาร การขนส่ง และการรักษาสภาพอาหารเพิ่มมากขึ้น</p> <p>-อาหารที่นำเข้ามาจากภายนอกชุมชนไม่มีความสด สะอาด และมีสารเคมีเจือปน ส่งผลต่อสุขภาพของผู้บริโภคในชุมชน</p>
<p>3. การพักผ่อน</p>	<p>-สถานที่ในการพักผ่อนมีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีโอกาสในการเลือกสถานที่พักผ่อนตามความต้องการของตนเอง</p>	<p>-สถานที่พักผ่อนตามธรรมชาติลดน้อยลง และพื้นที่พักผ่อนในอดีตถูกจำกัดด้วยสิ่งปลูกสร้าง เช่น โรงแรม บังกะโล บ้านเช่า เพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยว และคนจากต่างถิ่นที่อพยพเข้ามาทำงาน</p> <p>-สถานที่สาธารณะสำหรับการพักผ่อนที่เหลืออยู่ไม่มีความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ปัญหาขยะ และน้ำเน่าเสียในที่สาธารณะ นอกจากนี้การมีประชากรเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดความแออัด และมีเสียงดัง</p> <p>-สถานบันเทิงยามค่ำคืนทำให้เกิดปัญหาเรื่องยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น</p>

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิต ของเกษตรกร	ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
3. การพักผ่อน (ต่อ)		-การใช้เวลาในการพักผ่อนระหว่างคนในครอบครัวลด น้อยลง และต่างคนต่างแยกย้ายไปหาที่พักผ่อนในรูปแบบที่ ตัวเองต้องการ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความแตกแยกของครอบครัว ในที่สุด

จากการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรนั้น จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเกษตรกรนั้นมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านระบบเศรษฐกิจภายในชุมชน จากเศรษฐกิจแบบพึ่งพาอาศัยกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจที่เห็นได้ชัดเจนคือ รายได้ รายจ่ายหรือค่าครองชีพที่สูงขึ้น ดังนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงส่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ สังคมและวัฒนธรรมด้วย ซึ่งผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นจะไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน หรือเห็นได้ชัดเจนในระยะเวลานั้น หากแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย ที่แม้แต่คนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบอาจจะไม่รู้สึกรู้สึกับความสำเร็จนั้น

ดังนั้น การหาแนวทางในการรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนาไม่ว่าในด้านไหนก็ตาม นอกจากจะคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงอันเป็นรูปธรรมอย่างเช่นในภาคเศรษฐกิจแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ให้กับคนในท้องถิ่นถึงผลกระทบที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตของพวกเขาในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อไม่ให้รากฐานสำคัญเหล่านั้นถูกทำลายไปด้วยกระแสวัตถุนิยม และบริโภคนิยมที่ถาโถมเข้ามา พร้อมทั้งชาวบ้านเองต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้เป็นไปอย่างยั่งยืน และเป็นไปเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง "ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อวิถีชีวิตของเกษตรกร: ศึกษากรณีชุมชนเขวง อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี" ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รัฐควรมีนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และรัฐควรมีการนำแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ (Resource oriented approach) มาใช้อย่างจริงจังในพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ต้องพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของทรัพยากรในพื้นที่ และต้นทุนในการรักษาสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเอาไว้ให้ยาวนานที่สุด

2) รัฐควรมีการส่งเสริมการทำประมงชายฝั่งให้คงอยู่ในชุมชนต่อไป เพื่อความมั่นคงของแหล่งอาหารสำหรับคนในท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันรัฐควรดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อควบคุมเรือประมงพาณิชย์ขนาดใหญ่ไม่ให้เข้ามาทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นความมั่นคงทางอาหารของคนในชุมชน

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ภาครัฐ (เทศบาลตำบลเกาะสมุย) ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรภาคประชาชนในท้องถิ่น ต้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยแบบบูรณาการ ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยตรงจนถึงผลกระทบในระยะยาวต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนทุกกลุ่มในชุมชนท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน

2) ส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพทำสวนมะพร้าวเป็นอาชีพที่สืบทอดกันมาช้านาน และต้นมะพร้าวเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของเกาะสมุย ดังนั้นไม่ว่ารัฐบาลจะส่งเสริมการท่องเที่ยวมากแค่ไหน แต่สิ่งที่จะต้องคำนึงควบคู่กันไปด้วยคือ ต้องส่งเสริมคนเกาะสมุยให้มีการรักษาพื้นที่ไว้สำหรับทำสวนมะพร้าว และรักษาระดับราคามะพร้าวไม่ให้ตกต่ำ และส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ทำจากมะพร้าว เช่น การทำอาหาร ขนม อุปกรณ์เครื่องใช้ ของที่ระลึก เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรยังคงประกอบอาชีพทำสวนมะพร้าวต่อไป นอกจากนี้ยังทำให้เกษตรกรมีความรักและหวงแหนพื้นที่ของตนเอง การพัฒนาจึงจะถือว่าเป็นการพัฒนาที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลตำบลเกาะสมุย ควรมีการกำหนดมาตรการในการควบคุมสถานบันเทิงต่างๆ ภายในชุมชนอย่างเข้มงวด เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะปัญหายาเสพติด และปัญหาเด็กวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่ากฎหมายกำหนดเข้าไปในสถานบริการ

4) รัฐควรมีการจัดทำแผนอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของเกาะสมุย โดยมีการรณรงค์และส่งเสริมให้คนในท้องถิ่น โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ให้ตระหนักถึงคุณค่า และช่วยกันรักษาวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามที่กำลังสูญหายไปจากชุมชน เช่น มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ภายในท้องถิ่นทั้งทางหนังสือพิมพ์และวิทยุชุมชนให้ทุกคนทราบถึงการจัดงานประเพณีในแต่ละครั้ง ล่วงหน้าก่อนถึงวันงาน การรณรงค์ให้คนรุ่นใหม่ร่วมกันรักษาประเพณีดั้งเดิมผ่านทางสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น หรือเชิญชวนให้โรงเรียนต่างๆ ส่งนักเรียนเข้าร่วมในการจัดงาน เป็นต้น

5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) ควรมีการศึกษาชุมชนที่การท่องเที่ยวยังไม่หนาแน่น เช่น ตำบลหน้าเมือง ตำบลพังกา ตำบลลิปะน้อย เพื่อศึกษาว่าชุมชนดังกล่าวเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นการเตรียมการการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2) เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มเกษตรกรเท่านั้น ดังนั้นควรมีการศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อประชาชนในกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มแรงงานที่อพยพเข้ามาทำงานในเกาะสมุยซึ่งมีทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว